

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve Anayasa'nın 98. Maddeleri gereğince aşağıda yer alan soruların Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Prof. Dr. Vedat Işıkhani tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Dr. Aylin Yaman

Ankara Milletvekili

Türkiye'de bakım sigortasının kurulmasına ilişkin hedef, 2024 yılında yayımlanan 12. Kalkınma Planı'ndan itibaren çeşitli plan ve programlarda yer almasına rağmen, sistemin ne zaman ve hangi finansman modeliyle hayata geçirileceği, kapsamının kimleri içereceği ve ilgili kurumlar arasındaki görev paylaşımının nasıl olacağı konusunda henüz somut bir çerçeve ortaya konulmamıştır. Nisan 2026'daki 2. Yaşlılık Şûrası'nda da "Uzun Dönem Bakım Hizmetleri, Bakım Güvence Sistemi ve Finansmanı" ayrı bir komisyon başlığı olarak ele alınmış, fakat hazırlık aşamasından ileriye gidememiştir. Son olarak ise, 2027-2029 yılları için açıklanan Orta Vadeli Planda yine aynı ifadeye yer verilmiş ve bakım sigortasının altyapısı oluşturulacaktır denilerek, konu muğlak bir biçimde bırakılmıştır. Mevcut bakım hizmetleri ise ağırlıklı olarak gelir ve bakım ihtiyacı ölçütlerine bağlı, parçalı sosyal yardım ve hizmetlerden oluşmaktadır.

Nüfusun yaşlanmasıyla birlikte bakım ihtiyacının artacağı açık olmakla birlikte, bakım ihtiyacı yalnızca yaşlılık döneminde ortaya çıkmamakta; doğuştan veya sonradan engelli bireyleri, nörogelişimsel farklılıkları bulunan kişileri ve ağır kronik hastaları da kapsamaktadır. Bu nedenle oluşturulması planlanan bakım sigortasının yalnızca yaşlı bakımına odaklanmaması; yaş ve gelir koşulundan bağımsız olarak bakım ve destek ihtiyacını esas alan, hak temelli ve kamusal bir sosyal güvence sistemi olarak yapılandırılması önem taşımaktadır.

Bu kapsamda;

1. Kamuoyu ile paylaşılan tüm bu planlar ve hedefler doğrultusunda, 'Bakım Sigortası'nın hayata geçirilmesine ilişkin Bakanlığınızca belirlenmiş bir takvim bulunmakta mıdır?
2. Kurulması planlanan bakım sigortasının hangi finansman modeliyle oluşturulması öngörülmektedir? Sistemin finansmanına ilişkin Bakanlığınızca üzerinde çalışılan model nedir ve hangi ülke örneklerinden alınmıştır? Sosyal Güvenlik Sisteminin bir parçası olacak şekilde bir düzenleme mi hedeflenmektedir?
3. Bakım sigortasının kapsamına yalnızca yaşlı bireylerin dahil edilmesi mi planlanmaktadır? Farklı grupların, doğuştan veya sonradan engelli bireyler, nörogelişimsel farklılıkları bulunan kişiler ve ağır kronik hastalar gibi, dahil edilmesi de planlanmakta mıdır?
4. Bakım sigortasından yararlanma hakkının belirlenmesinde hangi koşulların uygulanması planlanmaktadır? Bakım ihtiyacı bulunan kişilerin, gelir durumundan bağımsız olarak, sisteme erişimini sağlayacak bir model üzerinde de çalışılmakta mıdır?
5. Yaşamı boyunca ev içi bakım emeği sunmuş, ücretli istihdamda yer almamış ve esas hak sahibi olduğu bir emekli maaşı bulunmayan kadınların bu sistemden yararlanabilmesine yönelik özel bir düzenleme öngörülmekte midir?

6. Bakım sigortasının uygulanması için tasarlanan modelde; bugüne kadar hangi kurum ve kuruluşlarla çalışmalar yapılmıştır?
7. Son Orta Vadeli Program'da bakım sigortasının altyapısının oluşturulacağı belirtilmesine rağmen, sistemin kapsamı, yararlanma ölçütleri, sunulacak hizmetler ve finansman modeli konusunda neden henüz somut bir çerçeve açıklanmamıştır?
8. Yaşlı nüfusun yanı sıra her yaştan bakım ve destek ihtiyacı bulunan bireylerin sisteme dahil edilmesini sağlayacak "bağımsız yaşam güvencesi" temelli bir modelin hayata geçirilmesi önemlidir. Bakanlığınız tarafından bu konuya dair yapılmış bir çalışma var mıdır?